

Voortgangsrapportage Provinciale staten

Project: Programma Natuurpakket Westerschelde

Algemeen

Periode	Q4 2018	Datum	13-12-2018
Status:	Concept		

Korte omschrijving van het project

Het programma tot het realiseren van 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010. Het Programma Natuurpakket Westerschelde omvat volgende projecten:

- a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha)
- b) Uitbreiding Zwin (22 ha)
- c) Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha)
- d) Buitendijks (3 deelprojecten 87 ha)
- e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 6,5 miljoen en grondruilbank € 6,5 miljoen).
- f) Overige afspraken (grenspark, impuls Hulst, Sloe/Tractaatweg, monitoring)

Achtergrond

Voorafgaande bestuurlijke besluiten

GS 7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium
Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016 inzake wijziging convenant.
Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het voorstel tot herijking.

PS Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium
Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde
Informering 26 januari 2016 Voortgangsbrieff NPW 2015

Betrokkenen

Akkoord

Bestuurlijk opdrachtgever	Schönknecht-Vermeulen, mevr. C.M.M.	
Ambtelijk opdrachtgever	Prevaes, dhr. drs. L.M.L.M.	
Projectleider	Maljaars, dhr. mr. J.	

Voortgang algemeen *Zie bijlage (Voortgang projecten NPW Q4 2018.pdf) onder documenten.*

Voortgang projectfase	Percentage gereed	Begin	Eind
Initiatiefase	100	31-01-2006	26-06-2013

Definitiefase	100	31-01-2006	26-06-2013
Ontwerpfase	20	01-01-2008	31-12-2022
Vorbereidingsfase	61	01-01-2013	31-12-2022
Realisatiefase	16	01-01-2013	31-12-2022
Nazorgfase	16	14-10-2015	31-12-2022
Beheersaspecten	Status	Toelichting	
Geld	😊	<p>Voor de uitvoering van NPW is door het Rijk budget beschikbaar gesteld. Er is in totaal € 155,7 mln. aan budget beschikbaar. Per 31 december 2017 is hiervan € 83 mln. uitgegeven.</p> <p>De verwachting is dat dit budget voldoende is voor de realisatie van het programma.</p> <p>Jaarlijks stemt het Rijk in met een door de provincie opgestelde MeerJarenKostenRaming (MJKR) van het programma.</p> <p>vorige status:😊</p>	
Organisatie	😊	<p>Het NPW is een programma-aanpak die de Provincie uitvoert voor het Rijk op basis van een specifieke afspraak met het Rijk, vastgelegd in een convenant. Binnen de provincie Zeeland is een aparte programmastructuur geformeerd die van voldoende omvang is voor de uitvoering van de NPW-projecten. De feitelijke uitvoering van de NPW-projecten wordt grotendeels met en door externe partners gedaan: het Zwin door het Vlaams agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust en de Hedwigepolder door de Vlaamse Waterweg NV. Waterdunen voert de provincie zelf uit.</p> <p>vorige status:😊</p>	
Risico's	😊	<p>Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten zijn risicoanalyses opgesteld op project- en programmaniveau die periodiek worden geactualiseerd.</p> <p>Door het langdurig uitblijven van maatregelen – in verband met de ontpolderingsdiscussie - in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn, is de Europese Commissie in 2012, een ingebrekestellingsprocedure tegen Nederland gestart. Momenteel is deze procedure tijdelijk opgeschort. Het Rijk is verantwoordelijk voor dit risico. Het niet voldoen aan de invulling van passende maatregelen in het kader van de vogel- en habitatrichtlijn kan ertoe leiden dat er meer en/of betere maatregelen moeten genomen worden in de Westerschelde. Vooralnog is de verwachting dat het realiseren van de verschillende projecten van NPW voldoende is om de ingebrekestelling op te heffen. Mocht dit toch niet het geval zijn dan is het Rijk primair verantwoordelijk voor de gevolgen.</p> <p>vorige status:😊</p>	
Kwaliteit	😊	<p>Het beoogde effect van het programma NPW is het ontstaan van minimaal 600 hectare estuariene natuur. Na de inrichting</p>	

		<p>van de geplande hectares in de NPW projecten is er tijd nodig voor de natuur om zich te ontwikkelen tot de gewenste kwaliteit. Daarnaast leveren de verschillende vormen van inrichting zoals nieuwe buitendijkse natuur, binnendijkse natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur ook een andere natuurkwaliteit. Zo levert één hectare nieuwe buitendijkse natuur een andere natuurwaarde dan één hectare binnendijkse natuur. Daarom zijn alle hectares in het programma herijkt op basis van de verwachte natuurwaarde. Met de realisatie van het actuele programma NPW wordt 658 ha herijkte of gewogen hectare estuariene natuur ingericht. Hierdoor is er enige buffer om bij een tegenvallende natuurontwikkeling wel het beoogde effect van minimaal 600 ha te realiseren.</p> <p>Op dit moment is 95 ha gerealiseerd, is 143 ha in uitvoering en 420 ha in voorbereiding.</p> <p>Voor de drie gerealiseerde projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek geldt (vooralsnog) dat het sedimentatieproces conform verwachting goed op gang gekomen is.</p> <p>Na afloop van het NPW-programma (in 2022) gaat de verantwoordelijkheid voor de uitgevoerde projecten, monitoring en beheer (tenzij dan anders belegd) terug naar het Rijk.</p> <p>vorige status: 😊</p>
Informatie	😊	<p>Binnen het programma is de informatiestroom zowel ambtelijk als bestuurlijk goed geborgd door diverse overlegstructuren, zowel intern bij de Provincie als extern met LNV.</p> <p>vorige status: 😊</p>
Tijd	😊	<p>De Provincie heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het Ministerie van LNV op zich genomen. De looptijd van het programma is verlengd tot en met 2022 en binnen die periode zullen de projecten worden uitgevoerd.</p> <p>vorige status: 😊</p>
🔍 geen voortgang bekend		
😊 volgens planning		
😬 dreigt te overschrijden		
😡 planning overschreden		

Bijlage uit IPA: IPA-rapportage voortgang projecten Q4 2018

Voortgang projecten

Vastgesteld kan worden dat NPW geleidelijk van planvoorbereiding en -vorming in de uitvoeringsfase en deels al in de beheerfase terecht is gekomen. Inmiddels is reeds 95 ha nieuwe estuariene natuur opgeleverd.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring van de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. Begin 2018 heeft LNV besloten dat de commissie de minister van LNV van advies zal voorzien.

De monitoringscommissie start haar activiteiten in 2021 tenzij op dat moment nog onvoldoende monitoringsgegevens beschikbaar zijn. De commissie zal bestaan uit drie onafhankelijke (Nederlandse) deskundigen op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer en zullen in 2020-2021 worden benaderd door het Ministerie van LNV.

Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

1. Hedwige-Prosperpolder.

In februari 2018 zijn de gronden in de Hedwigepolder definitief op naam van de Staat ingeschreven. Op 1 april is Vlaanderen gestart met de marktbenadering voor de uitvoering van het werk. Na uitstel i.v.m. een aanpassing aan het bestek is het bestek opnieuw gepubliceerd in december 2018 en staat de start van de werkzaamheden gepland voor april 2019.

Om binnen de looptijd van het programma te blijven worden bepaalde werkzaamheden naar voren gehaald.

Momenteel worden drie varianten voor recreatief medegebruik beoordeeld. Dit wordt opgevolgd door een consultatie bij bewoners van de grensregio en vervolgens bestuurlijke besluitvorming.

De voorbereidingen voor het selectieproces van de toekomstige beheerder van de Hedwigepolder zijn gestart.

Het grensparkconcept wordt verder uitgewerkt met een gebiedsagenda en een advies voor passende samenwerkingsentiteit. Van de tien vastgestelde Grensparkchallenges in het Interregproject zijn er al zeven volledig gehaald. Er wordt ook een voorstel voorbereid voor mogelijke projectverlenging in verband met vertraging in de uitvoering van een aantal biodiversiteitsprojecten. Dit voorstel wordt op 30 januari 2019 aan de stuurgroep GGS (Grenspark Groot Saefthinge) voorgelegd.

2. Uitbreiding Zwin

De werken zijn eind maart 2016 gestart en lopen door tot maart 2019. De werkzaamheden liggen nog steeds op schema.

De verbreding en verdieping van de Zwingeuil is afgerond en de nieuwe dijk in de Willem-Leopoldpolder is aangelegd. Er is een start gemaakt met de werken voor het duin op dijk, ook is het vlonderpad aan Nederlandse zijde gerealiseerd en is een begin gemaakt met de uitkijpunten en de fietspaden. Inmiddels zijn ook de contouren van de nieuwe geul en het broedvogeleiland in het uitbreidingsgedeelte te zien. De voorbereidingen voor de gecontroleerde doorbraak van de Internationale Dijk (begin 2019) zijn getroffen. In Vlaanderen zijn de grachten voor de antiverziltingsmaatregelen en het pompgebouw inmiddels klaar.

Deerschikking van het grondbezit t.b.v. het toekomstig beheer is geregeld met de gemeente Sluis, het Zeeuws Landschap en het Waterschap Scheldestromen. De grondruil is gerealiseerd op 5 december 2018.

3. Middengebied.

Met de oplevering van het project Perkpolder in juni 2015 is 35 hectare estuariene natuur gereed gekomen. Begin juni 2017 zijn de werkzaamheden aan de strekdammen bij Knuitershoek en Baalhoek (resp. 27 en 33 hectare) afgerond.

Het project Waterdunen omvat de combinatie “verbetering en verhoging van de kustveiligheid met innovatie van het toeristisch product” en “de versterking van natuur en landschap”. Binnen het project Waterdunen wordt 173 hectare nieuwe estuariene natuur gerealiseerd die (met de herijking NPW) voor 121 ha meetelt in de opgave van het NPW. Het gaat hierbij om ‘gecontroleerde getijdenatuur’, het water stroomt door een getijdenduiker het gebied in en uit. Op basis van de vastgestelde GREX 2019 is de verwachting dat er vanaf september 2019 getijdewerking is in Waterdunen.

Voor het buitendijkse project strekdammen bij Bath zijn de benodigde vergunningsaanvragen ingediend. De verwachting is dat de vergunningen vóór eind januari 2019 verleend zijn. We verwachten de aanbesteding voorjaar 2019 te starten.

De minister van LNV heeft 11 januari 2018 ingestemd met de herijking. Onderdeel van de herijking is ook een ‘vernieuwd’ programma voor het Middengebied. Daarbij gaat het steeds om buitendijkse kwaliteitsverbetering en om extra kwaliteitsverbetering in de projecten Zwin en Hedwige die tot dusver niet zijn meegeteld.

De projecten Ossenisse en Zimmerman zijn opgepakt en de nodige vooronderzoeken zijn uitgevoerd. In week 31 zijn voor deze projecten de benodigde vergunningsaanvragen ingediend. De verwachting is dat de aanbesteding van deze projecten samen met Bath in het voorjaar 2019 zal plaatsvinden.

Voor andere mogelijke projecten in het middengebied wordt de haalbaarheid nog beoordeeld omdat de uitvoering afhankelijk is van de nog beschikbare financiële middelen en resterende tijd binnen de convenantsafspraken.

4. Nevenopgaven

Minder herkenbaar als maatschappelijke effecten maar daardoor niet minder belangrijk zijn de nevenopgaven zoals het ontwikkelen van een Grenspark (zie Hedwige-Prosperpolder) en de inzet van Landbouw Flankerend Beleid en een regionale impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis. Hiervoor zijn middelen vrijgemaakt uit het door LNV beschikbaar gestelde budget.

Reeds gerealiseerde of in uitvoering zijnde projecten van de gemeente Hulst zijn onder andere:

- Herinrichting Frans van Waesberghestraat in Hulst;
- Herinrichting Hof te Zandeplein in Kloosterzande;
- Versterk de Vesting;
- Aanleg recreatief fietspad historische spoorbaan;
- Promotie en Branding Hulst.

Voor de gemeente Sluis richten de projecten zich op de kern Retranchement. Het betreft hier een drietal projecten waarvoor inmiddels een deel Europese POP-subsidie is toegezegd. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- Verplaatsing van het dorps huis naar de kerk (met verbouwing);
- Aankleding openbaar gebied (meer zichtbaar maken van de historie van Retranchement);
- Parkeerruimte buiten de kern.

In de afgelopen periode heeft de provincie door het beschikbaar stellen van cofinanciering in het kader van Landbouwflankerend Beleid voor het EU-subsidieprogramma POP-3 voor innovatie en modernisering van Zeeuwse agrarische ondernemingen een budget weten te creëren van in totaal € 4 mln. voor diverse projecten

Door de uitspraak van de Hoge Raad in de onteigening van de Hedwigepolder zijn de grondruilen met de pachters geëffectueerd en komen de resterende ruilgronden vrij om via het kavelruilbureau te worden ingezet voor het landbouwflankerend beleid zoals afgesproken in het convenant.